

Aanvalsplan leerverschillen en werkdruk

21 januari 2021

Onderwijsadviesbureaus verenigd onder de vlag van EDventure werken aan een aanvalsplan, waarmee op korte termijn leerachterstanden van de meest kwetsbare leerlingen worden aangepakt, verdere achterstanden worden voorkomen en leerkrachten en ouders worden ontlast. Op de langere termijn helpen zij scholen hun taal, lees- en rekenbeleid te verbeteren, waarmee structureel onderwijsachterstanden en werkdruk onder onderwijspersoneel worden verlaagd. Scholen zouden snel en op een laagdrempelige manier met ervaren experts in contact moeten kunnen komen. Ervaren handen zijn nu beschikbaar. Regie vanuit het Rijk is nodig.

Nu de scholen zeker tot 8 februari dicht zijn, nemen de zorgen over de toename van kansengelijkheid en daarmee het risico op leerverschillen toe. De lockdown trekt ook een zware wissel op het onderwijspersoneel. Zij staan vanaf het begin van de crisis klaar voor hun leerlingen en werken hard om goed onderwijs te organiseren. Leraren hebben tijdens de coronacrisis enorme prestaties verricht. Vooral nu ze naast het geven van afstandsonderwijs ook worden ingezet voor de noodopvang op scholen of klaar moeten staan voor ouders. Ook de druk op ouders neemt ongekend toe.

Leraren worden overvraagd, ze ervaren meer stress, meer werkdruk en werken nog meer uren. Het onderwijs stond voor de coronacrisis al voor de grote uitdaging kansengelijkheid te bevorderen, terwijl er tegelijkertijd een nijpend lerarentekort is. Door de coronacrisis en de scholensluiting is dit thema nog urgenter geworden. Volgens een schatting van het NRO zijn tijdens de eerste lockdown (half maart tot half mei 2020) de leerachterstanden van leerlingen met 3 tot 4 weken toegenomen. Uit een enquête van DUO onder 1035 leerkrachten blijkt dat driekwart van de ondervraagde leraren aangeeft dat de schoolsluiting vooral ten koste gaat van zwakke leerlingen. Ruim de helft denkt dat ook dat ook andere leerlingen schade ondervinden.

Scholen ontvingen in 2020 288 miljoen van het ministerie van OCW waarmee zij de achterstanden kunnen verhelpen. Daarbij kunnen schoolbesturen tot en met deze week subsidie (210 miljoen) aanvragen voor extra handen in de school. Het is goed dat deze middelen beschikbaar zijn voor scholen, maar het ontbreekt scholen vaak aan tijd en capaciteit om tot een praktische invulling te komen, die direct inzetbaar is. Deze praktische invulling is echter wel voorhanden via het fijnmazig landelijk netwerk van onderwijsadviesbureaus dat klaar staat om in te springen op leerling-, professional- en schoolniveau.

Korte termijn ondersteuning: fase 1

Onderwijsadviesbureaus hebben gezamenlijk een plan ontwikkeld, waarmee ze nog tijdens deze lockdown hun expertise inzetten door ondersteuning te bieden aan kinderen, die een risico lopen een onderwijsachterstand op te lopen. Met steun van de Gelijke Kansen Alliantie van het ministerie van OCW kunnen onze vakexperts en orthopedagogen met ingang van 1 februari direct op 8 scholen in Limburg, Utrecht, Noord- en Zuid-Holland starten met het begeleiden van groepjes kinderen op het gebied van taal en rekenen. Hiermee worden de leraren ontlast en kunnen ze tegelijkertijd meekijken met de doelgerichte aanpak van taal- en rekenachterstanden. Wij hopen dat deze aanpak grootschalig navolging krijgt. Circa 100 experts verspreid in het hele land zijn beschikbaar om op meerdere scholen kinderen in kleine groepjes te begeleiden. De begeleiding kan online plaatsvinden of in de school tijdens de noodopvang van de leerlingen. De begeleiding kan betaald worden uit de middelen die

beschikbaar zijn gesteld in de regeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's 2020-2021. Als deze middelen niet toereikend blijken of al bestemd zijn, roepen we het kabinet op nieuwe middelen beschikbaar te stellen of soepel te zijn met een herbestemming van reeds aangevraagde middelen. Op een aantal plekken in Nederland zijn onderwijsadviesbureaus al op deze wijze aan de slag. Schoolleiders geven aan de praktische ondersteuning die direct inzetbaar is zeer te waarderen. Deze aanpak verdient daarom landelijke navolging.

Langere termijn ontwikkeling: fase 2:

Waar fase 1 in eerste instantie gericht is op leerlingen om leraren te ontlasten, focussen we in fase 2 op het wendbaar maken van scholen tijdens en na de coronacrisis door inzet op schoolontwikkeling, waarmee kansengelijkheid wordt vergroot. Zo zouden we verder kunnen ondersteunen bij:

- De effectieve inzet van een zorgstructuur, waardoor leerlingen de achterstanden kunnen inlopen;
- Het integraal doorlichten van het taal, lees en rekenonderwijs zodat het passend bij de visie en de ambitie van de school verder kan worden aangescherpt.

Meerjarige aanpak

Dit is geen “grote stappen snel thuis” aanpak. Het kabinet geeft in haar kabinetsreactie van 20 januari jl. op het 96e OMT-advies (deel 2) aan dat het inhalen van opgelopen leerachterstanden een meerjarige en ambitieuze aanpak vergen. Dit is ook onze ervaring. Een schijnbaar kostbare exercitie, maar over een periode van drie jaar zal er minder geld nodig zijn dan nu eenmalig beschikbaar is gesteld om de corona-achterstanden weg te werken. De exacte uitwerking zullen we op korte termijn starten in samenwerking met scholen, leraren en gemeenten. Een voorbeeld van de inzet zou kunnen zijn dat op PO-scholen, die zelf geen capaciteit hebben om dit zelfstandig te doen, een externe taal-, lees- en rekencoach beschikbaar te stellen die gedurende drie schooljaren integraal aan de slag kan. Deze coach maakt onderdeel uit van een landelijk dekkend netwerk waardoor onderlinge kennisdeling wordt gegarandeerd. Het wiel hoeft daarmee niet iedere keer opnieuw uitgevonden te worden. We hebben goede voorbeelden van scholen waar dit werkt. Voor het voortgezet onderwijs kan een vergelijkbare aanpak worden ontwikkeld.

Praktische toepasbaarheid en vindbaarheid

De verschillende vormen van de meerjarige ondersteuning dienen voor scholen wel vindbaar en snel en praktisch toepasbaar te zijn. Het ontbreekt de scholen vaak aan tijd en capaciteit om de bij hun ondersteuningsbehoefte passende interventies te vinden. Daarom is landelijke regie in de vorm van een dringende oproep van het kabinet om gebruik te maken van de meerjarige ondersteuning nodig. Een slimme wijze van financieren van de ondersteuning kan daarbij helpen. Subsidieregelingen met bijbehorende aanvraag, uitvoerings- en verantwoordingsdruk zijn niet het beste instrument om snel, bewezen interventies operationeel te krijgen. Zeker niet nu schoolleiders en leraren overbelast zijn door de combinatie van online-onderwijs en noodopvang.

De onderwijsadviesbureaus willen bijdragen aan de vindbaarheid van interventies door een online routekaart te publiceren waarmee zij bestaande onderwijsinterventies voor scholen inzichtelijk en bereikbaar maken en scholen laagdrempelig en snel met deskundige experts in contact kunnen komen.

Vervolgstappen: Regie is nodig vanuit het Rijk

Een landelijk dekkend netwerk van onderwijsadviesbureaus staat nu klaar om samen hun deskundigheid in te zetten, waarmee de kansengelijkheid wordt vergroot en de werkdruk van het onderwijspersoneel en ouders structureel wordt verlaagd.

We kunnen dit echter niet alleen. We zijn daarom in gesprek met schoolbesturen, gemeenten en leraren om de korte termijn noodaanpak snel uit te kunnen voeren. Ook de langere termijn aanpak pakken we gezamenlijk met het onderwijsveld op. Van het Rijk vragen we een heldere regie hierop. Dit kan op de korte termijn door voor scholen helder te maken welke interventies beschikbaar zijn en op welke wijze zij de eerder ontvangen middelen hiervoor kunnen inzetten. Op de langere termijn door inzet van meer gericht geld voor beschikbare evidence based interventies.

De achterstanden zijn te nijpend en de maatschappelijke gevolgen te groot om de aanpak ervan volledig op het bordje van de scholen te leggen. Alleen het beschikbaar stellen van financiële middelen is niet voldoende. Kostbare tijd verspillen aan nieuwe regelingen, subsidieaanvragen, beoordelingen en verantwoording is onnodig. Het Rijk zou schoolleiders en leraren die nu overlopen en een gigantische werkdruk ervaren moeten helpen 'richten'. Als de pandemie bedwongen is moeten we meer dan ooit een beroep doen op de professionals in het onderwijs. We kunnen het ons niet permitteren dat zij omvallen en daardoor niet in staat zijn de weg uit de crisis te begeleiden. Ervaren handen zijn beschikbaar om dit te helpen voorkomen. Laten we niet langer wachten.

Meedoen?

Scholen die geïnteresseerd zijn kunnen zich melden bij loket@edventure.nu. Wij zorgen er dan voor dat we snel contact leggen met een van de onderwijsadviesbureaus bij de school in de buurt.

Organisaties die mee willen doen worden van harte uitgenodigd om ook een mail te sturen naar loket@edventure.nu.

EDventure
Vereniging van adviesbureaus
voor onderwijs en jeugdhulp